

DELA VSKA POLITIKA

GLASILO POKRAJINSKE ORGANIZACIJE SSJ ZA SLOVENIJO

Št. 146.

V Ljubljani, sredo 22. septembra 1926.

Leto I.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana VII., Zadrugi dom 269.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

Poročilo o našem kongresu

v nedeljo, dne 19. septembra 1926.

Nedeljski kongres v Celju je bil za delavstvo v Sloveniji zgodovinske važnosti. Na kongresu se je z veliko večino glasov sklenilo delati na zedinjenju z ono delavsko grupo v Sloveniji, ki se je po tivolskem kongresu zedinjenja strokovnih organizacij odcepila od komunistične stranke. Delavstvo v Sloveniji je sito razcepov, ono je sito profesionalnih razkolnikov in histeričnih kritikov, ono si želi zedinjenja tudi na političnem polju. Smernice, ki si jih je v tem pravcu včeraj začrtal naš socialistični kongres so dalekosežnega pomena in ko bodo sklepi, ki so navdušili ves kongres, realizirani, potem pojde naša pot samo še naprej, vedno višje in višje. Delavstvo je bilo nekaj let sem samo tepeno in tuja mu je že bila skoro misel o uspehih in zmagah. Doslej smo vodili defenzivni boj. Ko bo zedinjenje dovršeno, tedaj se prične naša ofenziva.

Otvoritev kongresa.

Sodrug Čobal odvarja kmalu po 9. uri kongres v dvorani gostilne pri »Zelenem travniku« in se uvodoma spominja umrlega s. dr. Periča in ostalih sodrugov, ki so nas zapustili. Ves zbor se dvigne raz sedežev.

Na to so bili izvoljeni v predsedstvo ss. Koren, Eržen in Ajdiškova, za zapisničarja pa ss. Golmajer in Ošlak. V verifikacijski odbor so izvoljeni ss. Eržen, Krušič, dr. Jelenec in Kristofek, v redakcijski odbor za resolucije pa ss. Mlinar, Eržen, Ajdišek, Krušič in Čobal. Referentom je bil s sklepom omejen čas na pol ure, debatantom pa na 10 minut.

S. Koren se pri prevzemu predsedstva spominja 30letnice ustanovitve Socialdemokratske stranke v Ljubljani, pozdravlja zastopnika glavnega odbora s. dr. Topalovića in želi stvarne debate.

Pozdravi.

S. Topalović je kot prvi govornik pozdravil kongres in mu želel obilo uspeha. Govori o političnem položaju v državi, o gospodarski krizi, o brezposelnosti, o nestabilnosti naših vlad, o slabem finančnem položaju naše države, kjer požre militarizem nad tretjino vseh državnih izdatkov, in se ne najde denarja za socialne potrebe delovnega naroda. — Politično zedinjenje proletariata v Sloveniji, o katerem se bo na kongresu govorilo, se more izvršiti le v okviru Jugoslov. Soc. strahke in naše curiške Internacionalne. Pozdravlja kongres in mu želi obilo uspeha. Njegov govor je bil navdušeno aklamiran.

Sodružica Ajdiškova je pozdravila kongres v imenu Zveze delavskih žena in deklet in obljubila priključitev k naši stranki.

Sodr. Berberović iz Zagreba je pozdravil kongres v imenu strankinega vodstva in v imenu zagrebških sodrugov. Pri tem se je bavil zlasti z vprašanjem zedinjenja in priporočal zvestobo stranki.

Sodr. Svetek je pozdravil kongres v imenu Udarnikov in pa v imenu Konzumnega društva za Slovenijo. Priporočal je čim tesnejše sodelovanje političnih organizacij z gospodarskimi, ki so s svojimi mno-

gim delavskimi domovi danes največja opora našega vstajajočega pokreta.

Predsednik čita pismo, ki ga je na kongres naslovil ob tej priliki s. Perič. Bilo je z navdušenjem sprejeto na znanje. Pismo priobčimo. — Na predlog s. Arha sta se točki 3. in 4. dnevnega reda združili.

Poročilo upravnega odbora.

Nato se je prešlo k poročilu upr. odbora. Ta točka dnevnega reda je zavzela pri dopoldanskih razpravah precej časa in ob tej priliki smo slišali marsikatero na račun starega upravnega odbora. Precej se je kritiziralo delo tega odbora, toda kritika ni zadela krivcev, ker so ti med tem svoje funkcije že odložili. Ta kritika pa je bila konstruktivna in zato potrebna. Take zdrave kritike si tedaj želimo vsikdar, ker to more stvari edino le koristiti in to je tudi pokazal zlasti včerajšnji kongres. — Iz tajniškega poročila s. Golmajerja posnemamo, da ima naša stranka v Sloveniji 24 krajevnih organizacij. Temeljito poročilo je podal s. Eržen o stanju organizacij v mariborski oblasti. Samo mariborska oblast ima 18 aktivnih krajevnih organizacij. Zlasti so se te pomnožile z novimi ženskimi organizacijami, kar je znak, da naš pokret v mariborski oblasti trajno napreduje. Vsa oblast se deli na tri okrožja: na celjsko, koroško in mariborsko, med katerimi je zelo delovno zadnji čas prav posebno koroško okrožje. — Sodr. Greile je podal poročilo o stanju strankinih listov in s. Jakomin je poslal v imenu nadzorstva pismeno izjavo.

Ob tej priliki so posegli v debato ss. Grčar, Komavli, Juh, Arh, Bahun, Borštner (ki je podal kratko poročilo o stanju organizacij na Koroškem), Koren in Čobal.

Poročilo verifikacijskega odbora.

Sodr. dr. Jelenec je nato poročal o rezultatih verifikacijskega odbora in je bilo poročilo po krajši mestoma živahni debati z večino glasov sprejeto.

Dopoldansko zasedanje se nato prekine.

Med opoldanskim odmorom je delala komisija za redakcijo resolucij. Njeno delo v zvezi z ostalimi točkami dnevnega reda je zaposlilo vse popoldansko zasedanje kongresa, ki je pričelo okoli 2. ure.

Kot prvi govornik govoril sodrug Grčar iz Maribora k točki strankin položaj in smernice za bodočnost. Njegov referat je bil zelo zanimiv, ker je obravnaval temeljito pojav stremljenja buržuazije po diktaturi. V zvezi s tem referatom je bila soglasno sklenjena resolucija, ki začrta stranki v bodoče pota v boju proti reakcionarnim pojavom fašizma za demokracijo.

Pri tej priliki je zlasti važna III. točka, ki govori o fašizmu kot nasprotniku proletariata in o delavskih obrambnih četah (UDR), ki jih naj ustanavlja delavstvo v boju proti fašizmu. Resolucijo smo priobčili v 143. številki »Delavske Politike« in ker je bila sprejeta brez vsake spremembe, je danes ne priobčamo vnovič.

Naslednji referent je bil sodrug Čobal, ki je govoril k 4. točki dnevnega reda: »Organizacija in tisk«.

Po referatih se je vršila obširna diskuzija, katere so se udeležili ss. Kristofek, Koren (kot koreferent), Eržen, Grčar, Krušič in Golmajer. Na to je bila sprejeta Čobalova resolucija v sledeči spremenjeni stilizaciji:

Organizacija in tisk.

I.

Organizacijske smernice za delovanje S. P. J. v Sloveniji je dal stranki kongres v Celju, ki se je vršil v decembru lanskega leta in na katerem sta si stali nasproti dve struji. Razvoj od tega kongresa dalje je pokazal pravilnost gledanja, da se more strankino organizacijsko gibanje vspostaviti, poglobiti in razširiti samo v smislu svojega programa s samostojnim nastopom.

Pot k razširjenju socialističnih vrst je edino v okviru stranke same, vsak vpliv je mogoče samo v stranki sami na način, ki ga predvidi strankin statut.

Trajno, smiselno, programatično čisto in jasno organizacijsko delo je edino, kar more pomnožiti vrste zavednega proletariata, dvigniti malodušno zaupanje v delavsko gibanje in v sedanjem času vesplošne reakcije in negacije demokracizma postaviti odporno silo proletariata.

II.

Sedanja oblika organizacijske administracije se ni pokazala kot dobra. To v prvi vrsti, ker strankina uprava ni soglašala z dejansko upravno delitvijo zemlje. Danes je državna administrativna oblika že tako zvezana z vsem javnim življenjem, da pomeni ohranitev starih upravnih enot same sterilizacije gibanja. Zavedajoč se tega, odloča kongres, da je pristopiti takoj k organizaciji posebnih oblastnih organizacij za mariborsko in ljubljansko oblast.

Podlaci se načelo, da je v interesu enakomerne porazdelbe sil v obeh oblastih potrebna popolna administracijska samostojnost obeh oblastnih ozemelj. V to svrhu se imata že na tem kongresu izvoliti oblastni načelstvi v smislu čl. 9. strankinega statuta za obe oblasti. Na današnjem kongresu izvoljeni oblastni načelstvi pa imata samo provizorično funkcijo do možnosti sklicanja oblastnih skupščin, na katerih se volita načelstvi rednim potom.

Brez oziroma na upravno razdelitev zemlje pa tvori Slovenija etnografsko, kulturno in gospodarsko enoto. Kot taka ima napram ostalim članom državne zajednice, kakor tudi napram zunanjemu svetu svoje posebne interese. Z njimi ima računati tudi S. P. J. V to svrhu se ustanavlja v smislu čl. 10. strankinega statuta iz zastopnikov obeh oblastnih načelstev skupni pokrajinski odbor od 8 članov, ki bo te interese, v kolikor se krijejo s stremljenji S. P. J., zastopal na zunaj, ki bo v zadevah, ki so v obeh oblastih skupne, zlasti tisk in propaganda, odločal načelno o smernicah in taktiki strankinega udejstvovanja. Novi organizacijski obliki se ima prilagoditi pokrajinski pravilnik, ki ga ima pokrajinski odbor predložiti rednemu kongresu v odobritev. Do tedaj krijeta izdatke za ta odbor oblastni načelstvi po polovici.

III.

Tiska se je polastil kapitalizmu kot tehničnega sredstva za usmerjanje mnenja mas v svojem smislu. Meščansko časopisje danes ni glasnik mnenja posameznikov ali skupin. Buržuazija, oprta na svojo politično in gospodarsko moč in po njem, fabricira javno mnenje zato, da si obdrži pod svojim vplivom ljudske mase in po njih svojo moč.

Tej sili nasproti mora postaviti proletarsko časopisje moč socialistične ideje. Iz tega sledi dolžnost proletarskega časopisja, da razširi svoj miselni vpliv na proletarske mase v toliki meri, da se bo vedno širši krog osamosvojeval vplivov meščanskega tiska, kar zahteva, da bodi proletarski tisk na višini. Od strani organiziranega proletariata pa se zahteva, da podpira s svoje strani njegovo časopisje pri izvrševanju svoje naloge s tem, da mu nudi z ideelnimi kakor materijalnimi prispevki dovoljno pomoč.

Dodatno je bil sprejet še predlog, da postane z današnjim dnevom »Del. Politika« glasilno pokrajinske organizacije Socialistične Stranke Jugoslavije in se ima to v podnaslovu lista označiti.

O ženskem vprašanju je nato s. Eržen prečital resolucijo, ki govori o stališču stranke do socialističnega ženskega gibanja in o zahtevah kongresa za ženske pravice. Resolucija se glasi:

Resolucija o razmerju stranke do socialističnega ženskega gibanja.

Izredni pokrajinski zbor z veseljem in zadovoljstvom čuje, da se je delegatsko zborovanje »Zveze del. žen in deklet za Slovenijo«, ki se je vršilo 5. avgusta v Ljubljani, tako jasno izjavilo za osnovna socialistična načela in za skupen boj z razredno zavednim proletariatom za odpravo kapitalizma in za vspostavitev socialistične družbe.

V zadrugištvu, kot gospodarski organizaciji, v kulturnem gibanju kot vzgojevalni organizaciji, v strokovni organizaciji kot poklicni organizaciji in v stranki kot politični organizaciji, je mesto razredno zavedne žene na strani razredno zavednega moža.

Da bi pa vsem razredno zavednim ženam bilo mogoče dati duška svojim zahtevam po praktični enakopravnosti in uveljavljanju v vsakdanjem življenju in v zakonodaji, predvsem doma, pa v občini, v samoupravah in v državi ter da bi v tem svojem osvobodilnem boju mogle zahtevati podporo sodrugov, jih pozivamo, da strnjene pristopijo v SSJ.

Zahteve ZDŽD so zahteve SSJ. V SSJ dobiva ta enakopravnost na korist celokupnega proletariata praktičnega izraza na ta način, da dela stranka na ustanavljanju ženskih organizacij in da daje ženi vseh vseh vrst in vpravi mesto in pravo glasa. Tu se nudi razredno zavedni ženi možnost, da si v skupnem delu s sodrugi izbojuje pozicijo, ki ji v javnem življenju na podlagi proletarske demokracije pripada.

Izredni strankini zbor naroča strankinemu vodstvu, da z ZDŽD naveže stike, da pride čimprej do obojestransko zaželjene združitve.

I.

Izredni strankini zbor zahteva v smislu strankinega programa z ozirom na ženo sledeče:

Popolno ravnopravnost v političnem in družabnem oziru.

Enakopravnost zakonskih in nezakonskih žen.

Uzakonjenje civilne poroke.

Reševanje sporov, ki izvirajo iz zakonskega razmerja med možem in ženo pred civilnim sodiščem.

Popolno zavarovanje proti boleznim, začasni ali trajni delazmožnosti, starosti, brezposelnosti in za smrtne slučaje.

Pred vsem prepoved nočnega dela za vse žene brez izjeme.

II.

Izredni pokrajinski zbor osvaja resolucijo ZDŽD kot lastno in ponavlja:

1. Zavedajoč se popolne družabne in državljanske enakopravnosti žena zahtevamo ponovno, da se čimprej uzakoni popolna enakopravnost ženske napram moškemu.

2. Kongres zahteva, da vlada posveti največjo pozornost socialni politiki v državi v prid delavstvu. Opozorjamo na čez dalje večjo bedo delavskih družin, ki jo povzroča naraščajoča brezposelnost, ter zahtevamo, da nudi vlada prizadejem najizdatnejšo pomoč iz sklada, ki se je zbral v to svrhu od delavstvu odtetjenih vsot.

3. Dalje zahteva kongres odpravo davka na ročno delo, ter znižanje indirektnih davkov, ki do skrajnosti uprtašajo delavske družine.

4. Ponovno tudi opozorja kongres na svoje zahteve glede nezakonskih otrok in mater, ter glede materijalne in moralne zaštite zakonskih in nezakonskih otrok najmanj do 14. leta.

5. Ponovno zahteva kongres smotrno in korenito pobijanje alkoholizma in prostitucije, ki najbolj razjeda današnjo družbo.

6. V očigled vsestranskim pripravam na nove vojne, ki s plinskimi iznajdbami pretijo uničiti celo onemoglo starčke in nebolne otroke, ponovno dviga kongres najenergičnejši protest proti vojnemu oboroževanju.

7. Da se prepreči družinske oziroma zakonske tragedije, ki so tudi v naši državi na dnevnem redu, zahteva kongres od vlade, da se odloči za reformo družinskega prava, kot so jo izvedle že druge napredne države.

8. Enako zahteva kongres zaščito mater številnih otrok, ter omiljenje paragrafa 144—148 avstr. kaz. zak. Zahtevamo, da vlada vzame na znanje te naše upravičene zahteve, ter nam v najnujnejših zadevah čimprej ugodil.

Po zanimivi debati, ki se je nato razvila okoli vprašanja zedinjenja z grupo »Zedinjenje«, je bila z veliko večino glasov sprejeta sledeča

izjava:

Kongres konstatira, da se je odcepila grupa od kom. pokreta, kar značilno pospešitev spoznanja, da je pravilno naziranje in taktika, da gre razvoj v pravih, ki jih je označila naša delavska Socialistična stranka Jugoslavije. Ta grupa, ki se označuje z imenom »Zedinjenje« je izrazila po delegatih naše ljubljanske krajevne organizacije željo razpravljati o zedinjenju s Socialistično stranko Jugoslavije v Sloveniji.

Kongres se izjavlja za koncentracijo vseh razrednih socialističnih sil v Sloveniji in v državi in pooblašča upravní odbor, da v okviru našega strankinega programa in štatuta usmeri svoje bodoče zedinjevalno delo.

Sodrug Grčar in dr. Jelenec sta nato še referirala k predzadnji točki dnevnega reda o občinski zakonodaji in občinski politiki ter iznesla tako lepe misli, da bi jih bilo treba v tisku razmnožiti.

S. dr. Jelenec se je še posebej bavil z osnutkom novega občinskega zakona, ki pomeni napad na občinsko samoupravo, ker marsikje poslabša sedaj postoječi srbski zakon. Odločno se je treba upreti stališču, da mora imeti vsaka občina najmanj

2000 prebivalcev, ker bi to značilno na deželi odpravilo zelo veliko občin. In še nešteto drugih reakcionarnih nakan nam pripravlja osnutek zakona, proti kateremu bo morala Socialistična stranka organizirati boj. — Po referentnih predloženih resoluciji, ki sta izšli v zadnji in predzadnji številki »Delavske Politike«, sta bili soglasno in brez sprememb sprejeti.

Protest proti komisarijatu in generalstvom v občinah.

H koncu debate o občinski politiki in obč. zakonodaji je kongres ogorčeno protestiral proti zavlačevanju občinskih volitev v Ljubljani, Zagorju in v Prekmurju, zlasti pa je dvignil kongres glasen protest proti zavlačevanju potrditve trboveljskega socialističnega župana in pri tej priliki odločno obsodil Radičevu stranko, ki je vsega tega kriva.

Na to je bil sprejet še predlog, da se na primeren način proslavi 30letnica ustanovitve Socialdemokratske stranke.

S tem je bil dnevní red kongresa izčrpan. S. Koren je zaključil kongres s povdankom, da smo izvršili veliko delo, zlasti v pogledu zedinjenja vsega socialističnega delavstva v Sloveniji in da naj gredo delegati sedaj s podvojeno silo na delo za Socialistično stranko!

Novi pokrajinski odbor:

V pokrajinski odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugi: Grčar, Ošlak, Bahun, Eržen, Ajdiškova, Arh in Krušič. Namestniki: Sodružici Krištofova in Brezarjeva, ss. Vodopivec in Svetek.

Ljubljanski oblastni odbor:

Mlinar, Ajdiškova, Kopač, Krušič, Čobal, Krištofek, Svetek Fr. — Kontrola: Arh, Bučan, dr. Jelenec.

Mariborski oblastni odbor:

Dolhar, Gabriel, Srabotnik, Krištofova, Borštner, Grčar, Eržen. — Kontrola: Bahun, Jekl, Ozmeč.

Stabilizacija kapitalizma.

Po vstopu Nemčije v Zvezo narodov je dunajska socialistična »Arbeiter-Zeitung« zapisala o današnji Zvezi narodov prilično tak-le stavek:

»Doslej je bila Zveza narodov torišče antantnega kapitala, sedaj po vstopu Nemčije v Zvezo narodov je postala ona torišče evropskega kapitala in bo postala res Zveza narodov šele takrat, čim bodo dobili so-

cialisti vseh dežela notri svoje zastopstvo.«

S tem stavkom mi povsem soglašamo in tudi politika naše Delavske Socialistične Internacionale je zadnji čas usmerjena v tem pravcu. Te dni sta pa razgovarjala Briand in Stresemann o izpraznitvi Porenja in Saarskega ozemlja po interalliranih četah in še o drugih važnih gospodarskih zadevah, tičočih se kapitalističnih interesov Francije in Nemčije.

Kongres mednarodne Transportne Federacije.

Pariz, 14. IX. 1926.

Včeraj in danes so prihajali delegati iz vseh strani, različni po narodnostih, jeziku, stroki, a vsi enotni po prepričanju in vsi z namenom udeležiti se kongresa I. T. F. in sodelovati pri sklepanju direktiv za nadalnje delo.

Prišli so delegati Nemcev, Holandcev, Špancev, Italijanov, Rumunov, Čehov, Avstrijev, Angležev, Švicarjev, Skandinavskih držav in med temi se skupno dva zastopnika Bulgarov in Jugoslovenov direktno zgrabila.

Delegacije Nemcev so zelo močne, enako Angleške, saj predstavljajo stotisoče organiziranih.

Dne 13. in 14. se vrše seje generalnega sveta I. T. F. katerih se udeležujejo med drugimi sodrugi Craup iz Anglije, Fimmen, Nathaus, Budecki (Čeh) Sardelli (Italija) in ostali.

Danes se je začela kot prva mornarska konferenca, ki je zelo dobro obiskana. — Poleg tega se je vršila danes II. balkanska železničarska konferenca pod predsedstvom s. Isaieffa iz Sofije, ki je razpravljala o

Organizaciji balkanskega sekretarijata, Zadržanju balkanskih delegatov na kongresu I. T. F.,

Razmah železničarjev v posameznih balkanskih deželah ter o bodočem delu v splošnem.

Zastopani so bili sodrugi iz Bulgarije, Jugoslavije in Rumunije. Grški delegatje še niso dospeli v Pariz. Ispred I. T. F. je prisostvoval konferenci strokovni tajnik s. Nathaus.

Kongres in vse konference se vrše v dvorani »Inženjerskega društva« v Parizu, Rue Blanche.

Iz potovanja.

Že v Italiji se zapazi na železnice popolnoma drugi kurz. Čeprav južni narod, ki rad govori in vpije, se vendar vrši promet redno in točno brez zamud, a poleg

tega zelo mirno. — Nikakega vpitja sprevodnikov pri odhodu vlakov, piskanja vlakovodij in nato lokomotiv, samo kratek žvižg in vlak se pomika naprej. Vlakospremnost osebe je lepo oblečeno v temnih uniformah, vlakovodje z rokavicami, enako je še dosti dobro oblečeno postajno in progovno nastavljeno osebje.

Pomanjkanje pa gleda iz oči progovnemu delavstvu, ki je raztrgano ter si o pol dneva svojo polento ob progi, da se revno preživi. Enako je pri vseh ostalih delavcih. Opazi pa se takoj, da ni pravega zaupanja in enotnosti med osebjem in da fašistične organizacije niso in ne bodo doslele onega, kakor so bile ustvarjene ter da je ves ta red le umeten in prisiljen, medtem ko vlada med osebjem veliko nezadovoljstva.

Z železno disciplino, kaznimi in premetitvami se momentano še drži osebje nazaj, ki pa ni zadovoljno in hoče svoje neodvisne organizacije. Zato pa je tudi bila prva številka organa »I. T. F.« v italijanskem jeziku, ki je izšla koncem avgusta, tekoma dni razprodana. — Prvo izdajo je rimski prefekt zaplenil, češ da hujska ljudi proti državi in da je nevarna in to le zato, »ker je pozivala na proletarsko solidarnost in na obnovev ustavljenih svobodnih strokovnih organizacij.«

Vse drugi vtis pa se dobi pri prestopu Švicarske meje. Že na prvi postaji se zamenja lokomotiva z električno in kar pade človeku v oči je, lepa obleka uslužbencev in kolegialnost med njimi.

Postajni uradniki, vlakovodje, premikači, da celo skladiščni delavci so oblečeni v zelo dobre službene obleke in kadar postajni ali skladiščni delavec naklada pakete ali razklada, obleče še posebno službeno haljo, da si obleke ne umaže.

Zastopniki Švicarjev na kongresu so samozavestni, nastopajo sigurno in se danes morajo boriti le proti prehitri nadomestitvi osebja po strojih in proti prehitri elektrifikaciji vsega prometa, ker bi mogla vsled tega nastopiti prehodna brezposelnost, zlasti ker se hoče vsa dela delavskih rok nadomestiti z mašinami.

Osebe je zadovoljno, odločuje samo o svoji usodi, saj jih je v mali Švici orga-

Ob tej priliki se je oglasila tudi Sovjetska Rusija in povedala prilično isto mnenje, kot ga je povedal že svojčas naš socialistični tisk. Meščanski listi se kajpak nad tem zopet enkrat razburjajo.

Stanje štrajka na Angleškem.

Angleška vlada je te dni pozvala posestnike premožnikov, da se udeležijo pogajanj, katerim bi predsedovala vlada sama. Kapitalisti se temu vabilu niso odzvali in si vidi že iz tega, da je angleška vlada absolutno na strani podjetnikov, kajti sicer bi jih ona k pogajanjem lahko prisilila. Mesto tega je pa ministrski predsednik Baldwin sklical v soboto predstavnike rudarjev k sebi in jih skušal pridobiti zato, da pristanejo na zahtevo kapitalistov, po kateri bi se sporazum izvršil ločeno po posameznih distriktih in povsod pod drugimi pogoji, vlada pa bi v tem slučaju z zakonom zajamčila gotove garancije. Ta orjaška borba traja ž od 1. maja in rudarji sami žele skorajšnji konec. Vsled tega se vrši te dni seja eksekutivne rudarske organizacije, ki bo o predlogih ministrskega predsednika sklepala.

Naša mednarodna strokovna zveza zbira povsod prispevke za stavkujoče in je ravno te dni poslala večje vsote denarja angleškim rudarjem.

Štrajk poštnih uslužbencev v Avstriji?

V Avstriji so tudi poštni uslužbenci organizirani v razrednih organizacijah, ki pa takrat, ko se navdušujejo naši poštni uslužbenci za našo ljubo in socialno pravično očetnjo ter pošiljajo udanostne brzojavke širom države, navadno razmišljajo o svojih strankarskih koristih in o boljšem življenju. Razlikujejo se od naših zlasti tudi v tem, da oni to zahtevajo, češar si za zboljšanje svojega stanovskega položaja želijo, medtem ko naši poštni uslužbenci za vse prav ponižno prosijo in pri vsem tudi prav ponižno propadejo. Organizacija je stavila avstrijski klerikalni vladi ultimatum do 27. t. m. Če vlada do tedaj ne ugodí njenim zahtevam, utegne izbruhniti štrajk. Povedati moramo, da je stanje avstrijskih poštnih uslužbencev že sedaj za 50 odstotkov boljše nego naše.

DARUJTE ZA GRADBENI ODESEK „SVOBODA“, SPODNJA ŠIŠKA!

niziranih 39.000 železničarjev in to ne samo delavcev, profesionistov, sprevodnikov, ampak tudi uradnikov, inženjerjev. — Nad 85 odstotkov vsega osebja je v enotni organizaciji, njih borbeni fond znaša skoro en milijon švicarskih frankov. Imajo tedenski časopis s tehnično prilogo in sicer v nemškem jeziku v 29.000 izvodih, v francoskem v 9.000 in v italijanskem v 3.000 izvodih.

Kdaj bo pri nas osebje ne odločevalo ampak vsaj soodločevalo o svoji usodi?

Kdaj bo naš »Železničar« izhajal v 30.000 izvodih, ko je železničarjev v Jugoslaviji nad 70.000?

Dolga bo še naša pot in težka, a preko vsega marširati v proletarski solidarnosti v razredni zavesti naprej — do zmage.

Iz pogovorov delegatov. Bolgarija.

V letu 1919. po veliki stavki od 29. decembra 1919 do 28. februarja 1920, pod vlado Stambolijskega, ki je rekel, da je on doma iz kmetov in se niso ne njegov oče in ne mati vozila z vlaki, ampak z vozovi in voli ali konji. (Taka je bila politika vodilnega državnika) po stavki, ki je končno propadla, ker se je vse železničarje in postarje postavilo izven zakona, so se ti razkropili na vse strani.

V letu 1924. je prišel nato zakon v katerem se je prepovedala stavka ne samo za železničarje, ampak za vse državne namene, a zajedno se je dalo dovoljenje za obstoj organizacije.

Preje je bila organizacija ilegalna in pri komur se je dobilo železničarski časopis, je bil vržen na cesto. —

Organizacija je nato polagoma rastla do 9. junija 1923, ko je izbruhnila revolucija.

In na zadnjem kongresu (leta 1926 v aprilu) je bilo organiziranih 5000 železničarjev od 16.000 železničarjev, ki jih šteje Bolgarija. (Torej skoro ena tretjina). — V Bolgariji obstoja »Bulgarski železničarski savez« (to je nam sorodna organizacija) in poleg tega še neka »uradna« organizacija in sicer »Železničarski zgovor«, ki šte-

Volitve na Švedskem.

V nedeljo so se vršile volitve na Švedskem. Doslej še niso znani nobeni rezultati, skoro gotovo pa je, da je socialistična stranka znatno napredovala. Po zedinjenju s Höglundovo komunistično stranko je to najmočnejša stranka v državi in je imela nad 100 poslancev v parlamentu. Komunisti so tam neznatna manjšina in še ti se med seboj prepirajo. V volilni boj je šla naša stranka s parolo po odpravi militarizma na Švedskem, z zahtevo po izgraditvi socialne politike in reorganizaciji davčnega sistema.

V kakšni krizi je kapitalizem.

Na ljubljanskem protestnem shodu z ozirom na dogodke v Trbovljah, je poročevalec s. Sedej res stvarno pojasnil, kako kapitalistična Trboveljska premožkopna družba očitno hoče izvesti redukcijo plač rudarjem in kako nespretno izigrava oblast rudarje, oziroma ne upošteva resnega položaja nad 10.000 rudarjev in njih rodbin.

Na shodu se je oglasil tudi neodvisni s. Marcel Žorga, ki je nastopil sicer taktno, vendar pa se moramo dotakniti ene njegove trditve, ki v svetovnem gospodarstvu ne drži.

Resnica je, da se nahaja kapitalizem danes v krizi. Toda na drugi strani pa zopet vidimo, da ta kriza še ne pomeni slabosti kapitalistične družbe. Kapitalizem se je med vojno ojačil v splošnem, koncentriral se je v zmagovitih državah. Sedaj po vojni pa je nastalo v kapitalističnih vrstah vprašanje, kako zopet prvovrstno angažirati kapital v obubožanih in še ne izčrpanih deželah. Zaradi tega za kapitalizem važnega vprašanja, kje in kako hoče uspešno izvajati izkoriščanje, je nastal boj med kapitalističnimi skupinami, v katerem skušajo močnejši kapitalisti pohrustati slabejše, in

Vi ne vjerujete?

da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato) 03-a VM

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih? Kupite eden par, pa boste vsesili. Nogavica brez žiga „ključ“ so ponarejene.

je do 800 železničarjev. Okoli 10.000 železničarjev pa je neorganiziranih, ki pa se polagoma prebujajo in organizirajo razredno zavedno. —

Nam sorodna organizacija je pridobila, da se je določilo, da se 10 odstotkov od cen voznih listkov, prtljage zbira v poseben fond iz katerega dobi žena železničarja v slučaju smrti po neizgodi izplačano takoj 50.000 Levov in poleg tega še redno mesečno penzijo. Ako se drugače ponesreči, se ga prepelje v sanatorij, kjer se zdravi in ko je ozdravljen, ga posebna komisija oceni in dobi potem, ako je delazmožen posebno odškodnino 10 do 13.000 Levov, ako se ga pa mora upokojiti, se mu poleg tega odmeri pokojnina.

Iz istega fonda se ustanove kopališča in zdravilišča ob morju in ostalih krajih, kjer dobi bolan železničar na podlagi predpisa zdravnika 25-dnevno brezplačno zdravljenje in se plača iz tega fonda vse (hrana, stan, zdravnik, kopeli itd.). V letu 1925 je bilo na ta način v zdravljenju nad 600 železničarjev.

Poleg tega se je iz istega fonda že zgradilo za skoro 50.000.000 Levov naturalnih stanovanj, ki jih dobe železničarji po ceni, n. pr. 2 sobi, kuhinja, električna luč itd. 380 levov, to je 100 do 120 dinarjev.

Poleg tega dobi iz istega fonda sleherni železničar od ministra do zadnjega delavca po 30 levov doklade.

Seveda pa so tudi slabe strani. Na pr. obleko dobe samo nižje kategorije in še ta je iz slabega blaga, da je osebje nezadovoljno.

Osemurni delovnik je sicer ratificiran, ampak je ostal le na papirju. Upošteva se v pisarnah, delavnicah in skladiščih; vlakospremnost osebje vozi po posebnih turnusih, kjer se pravi: »več vlakov, več dela« in se na ta način umetno reducira osebje.

Osebe ni stalno in dobi pokojnino šele po 20 letih, le strojevodje in kurjači dobe pokojnino po 15 letih. To pa le v slučaju, ako ga vrže uprava na cesto, drugače mora železničar služiti 25 let.

Obstoji še disciplinska komisija iz:

1. Predsednika, ki je višji sodnik od okrožnega sodišča;

s temi močnejšimi sklepa tudi sovjetska Rusija pogodbe in organizira investicije kapitala. Sedanja kriza v kapitalistični družbi torej ne pomeni, da se kapitalistična družba ruši, marveč pomeni le boj za pregrupacijo kapitala, boj za koncentracijo kapitalističnih sil na račun produkcijskih slojev delavcev in konsumentov. Kapitalizem sluti tudi, da mu postaja civilizirani svet nevaren in zato ga hoče imeti v svojih gospodarskih krempjih, ga izstradati, prave vire svoje eksploatacije pa hoče poiskati v nekulturnih deželah, ki postanejo prejalni slej civiliziranim deželam gospodarsko in politično nevarne. Imamo še Azijo, Sibirijo, Afriko in velik del Amerike, ki brez evropske »kulture in gospodarstva« lahko izhajajo, in ki nam jih utegne prejeti ali slej kapitalizem poleg še naščuvati na vrat.

Tak je v splošnem položaj, tako tendenco ima kapitalizem.

Seveda mora proti tej nameri vpostaviti proletarijat svojo razredno politiko in fronto, ki pa ne bo žela uspehov od samih besed in navduševanja. Delavstvo se mora zavedati, da je kapitalizem močan. Delavstvo mora kapitalizem poznati, razumeti njega naravni razvoj in znati poiskati pota, po katerih bo pariralo njegove udarce ter ga končno premagalo. Ne mase, ki nimajo novega svetovnega naziranja, ne navdušenje za pravico ali sovražstvo do kapitalizma in kapitalistov, ampak zrela razsodnost, popolna zavest, kaj delavski razred hoče, so temelji boja, s katerimi mora proletarijat računati.

V socialnih, političnih in kulturnih bojih s kapitalistično družbo se proletarijat uči spoznavati svoje interese in interese kapitalizma, uči se spoznavati krivice in načela pravice. Ko bodo delavci vse to spoznali in se tega spoznanja zavedali, potem razredni boj, ki je le eden, ne bo več težak, ker bo delavstvo korakalo v tem boju zavedno korak za korakom, ne da bi ga motile nepremišljenosti in zmote v delavskem pokretu.

Ne smemo si torej delati v delavskem pokretu iluzij, češ, da se kapitalizem ruši. Pač se moramo zavedati, da je kapitalizem močan, se hoče igrati z delavstvom ter je zato enotnost delavstva potrebna. Razredni boj delavcev je boj proti kapitalističnemu razredu, vmes med tema dvema bojnim frontama ne more biti nič zdravega. Kdor je za razredni boj, naj se bojuje v vrstah svojega razreda, kako bo delavstvo zmagovalo, to je odvisno od njegove pameti, zavesti in bojevitosti, ki jo prinese s seboj prepričanje.

V boju proletariata je torej presojati razvoj kapitalistične družbe pravilno, ker bi sicer naletel proletarijat na presenečenja, kakor se je to zgodilo v Italiji in drugod. Močan delavski razredni pokret je mogoč le na pravem spoznanju materialističnega razvoja in načel.

Dnevne novice.

Podlistek »Železna peta« je moral danes radi preobilice gradiva izostati.

Morda se bodo socialisti poboljšali in ne bodo več govorili na delavskih shodih v naših rudarskih revirjih o socialistih. Tako jadicuje nedeljski »Slovenec«, v poročilu iz revirjev, kjer so delegati poročali o svojih uspehih v Beogradu. »Slovenec« je včasih res zanimiv in čisto tudi smešen. Ni je stranke v Jugoslaviji, ki bi bila tako bahava z »uspehi« svojih poslancev, kakor je klerikalna. Vemo n. pr., da poslanec Žebot v Beogradu samo vsled tega nič ne doseže, ker se že prej bere o njegovih uspehih v »Slovincu«, predno se je sploh še interveniralo. Sedaj pa misli »Slovenec«, da bodo tudi naši zastopniki v Del. zbornici, kjer imajo socialisti v upravnem odboru večino, pripisali uspehe klerikalni stranki. Gospodje klerikalci se morajo predvsem sami poboljšati, šele potem lahko o takih stvareh govorijo.

Klerikalci ne smejo pisati proti hišnim posestnikom. Znano je, da tudi mi socialisti delamo razliko med hišnimi posestniki v mestih in na deželi, zlasti pa tudi med hišnimi posestniki v mestih samih, kjer je nešteto takih, ki premorejo samo hišico za sebe in k večjem se stanovanje za eno stranko. Ti so tedaj popolnoma izvzeti pri naši borbi proti odirskim in najemnikom najbolj sovražnim hišnim posestnikom. Tukaj so mišljeni oni hišni baroni, ki špekulirajo s svojimi stanovanji na račun najemnikov, oni dobičkaželježi, ki so pred vojno zidali svoje velike stanovanjske hiše na bančni kredit in niso tekmo vse vojne svojih dolgov odplačali, ko je pa vojna minula in je ž njo vred vrednost denarja silno padla, takrat so dobili svoje hiše zastonj, ker so z lahkoto poplačali z ničvrednim denarjem vse svoje dolge. In takih vojnih dobičkarjev je danes mnogo po vseh evropskih mestih in tudi pri nas v Ljubljani jih ne manjka. Znano pa je seveda, da so ti ljudje v društvu hišnih posestnikov največji »šarimajerji«, ki bi kar s kožo in dlako pogoltnili vse najemnike. Te dni je tak klerikalni hišni posestnik obogatil Ljubljano z novo šotorsko naselbino, ko je vrgel na cesto nekega upokojenega uradnika, ki se je sedaj naselil na Cankar-

jevem nabrežju. V socialnem pogledu smo tedaj v Ljubljani zopet napredovali, kar dela čast naši vladi in ljubljanskemu triumviratu, ki se delajo, kakor da se jih to prav nič ne tiče, zlasti pa dela čast to tudi katoliškemu »Slovincu«, ki je mislil okrcati tega neusmiljenega in katoliškega hišnega posestnika, ko je pa zvedel, da je ta mož najbrže prežet krščanske ljubezni in pa član vsikdar pravične in socialne klerikalne stranke, ga je iz strani, kjer se je že v stavku bliskalo njegovo ime, previdno zopet izpustil. Ja, gospodje, to je zopet eno izmed onih vprašanj, kjer se je treba odločiti ali za hišne posestnike-odruhe, ali pa za najemnike in razumljivo je za klerikalce, da pojdejo s hišnimi posestniki proti najemnikom tako, kakor delajo to njihovi kršč. socialni bratci na Dunaju in drugod.

Avstrijski železničarji zmagujejo. V soboto so avstrijski železničarji zaključili volitve v svoja personalna zastopstva. Socialisti so dosegli nad 90 odstotkov vseh oddanih glasov. Vključ Seiplovim prorokovanjem, da bodo nazadovali, so se napredovali. Krščanski socialisti so med železničarji skoraj popolnoma izginili iz površja. To se vrši v deželi, kjer je delavstvo močno in kjer je vsak strokovno organiziran železničar obenem naračnik socialističnega »Arbeiterwille«. Posnemajte.

Danes je zadnji dan volitev v Trgovsko in obrtno zbornico in s tem konec te prav ogabne in izrazito kapitalistične volilne borbe. Saj se tudi ni temu čuditi, ko so si pa vsi po programih zelo sorodni in tedaj niso imeli boljše snovi, kakor rovtarsko obiranje posameznih ljudi. Buržuazija je brezidejna in sedaj smo imeli priliko videti tudi vso njeno plitvost, tako pri demokratih, kot pri klerikalcih. Skoro sigurno je, da so ob tej priliki zmagali klerikalci, združeni z ostalimi strankami in da so bili po notah tepeni demokrati, kakor se to za nje tudi spodobi.

Ljubezen celjskih demokratov do industrializacije in povzdige naših mest. Prevaljsko Mohorjevo tiskarno, ki so jo že svojčas klerikalci preselili iz Celovca v Prevalje, so nameravali sedaj preseliti v Celje. Celjski občinski svet s 14 proti 13 glasovom to onemogočil in zankal krajevno po-

trebo. Res čudni pojmi, čudni zlasti zato, ker storijo nasprotno mariborski demokrati vse, kar bi moglo biti v prilog klerikalne stranke.

Pašičevo stanje jako slabo. Toliko časa so pisali, da bo Pašič sedaj enkrat prišel v Beograd med svoje radikale in jih po vrsti odstavil od ministrskih mest, nato pa da se bo sam zopet vsedel na predsedniško mesto. Včerajšnja poročila pa vznemirjajo radikale, ki pravijo, da je imel starec v nedeljo napade, ki se utegnejo ponoviti in je z ozirom na njegovo starost pričakovati najslabših vesti — torej smrt. Nehote se sedaj spominjamo na sliko zagrebških »Kopriv«, ki slika pretep za nasledstvo med radikali takrat, ko je Pašičeva vročina poskočila na 40 stopinj in popolni mir zopet, ko je Pašič brez vročine. Sedaj se torej »ravs in kavs« med radikali znova prične.

Kongres mednarodne transportne federacije se vrši te dni v Parizu in bo v četrtek zaključil svoje delo. Zlasti odločno je na nedeljski seji govoril tajnik federacije s. Fimen o angleškem štrajku. Kongresu prisostvuje tudi delegat naših železničarjev s. Stanko iz Ljubljane in opozarjamo naše čitatelje, zlasti železničarje na njegov današnji podlistek.

Klerikalci bi radi zlezli v vlado. Nismo zastonj zadnjič trdili, da se klerikalci nekam sumljivo dobričkajo radičevcem, ker si žele priti v vlado. Sedaj pa prihajajo poročila iz Beograda, glasom katerih je imel dr. Korosec tajne razgovore z radikalnimi veljaki. Za vlado so se baje odločili, ker se jim je vsled njihove opozicije pričela razkrajati stranka. Mi pa pravimo, da je klerikalna stranka obsojena na smrt, pa bodisi, da je v vladi ali izven nje.

Esperanto. Zadnja mednarodna konferenca dela v Genevi, na kateri je bil zastopan tudi naš delegat, je sklenila priporočati vsem delavskim organizacijam, da širijo med svojim članstvom mednarodni pomožni jezik Esperanto. V to svrhu priredi naša mariborska strokovna komisija v četrtek poučno predavanje o pomenu tega jezika. Mi to delo toplo pozdravljamo in želimo, da si ta program osvoji tudi naš Prosvetni odsek Delavske zbornice za svoje zimsko izobraževalno delo.

Strahovit orkan na Floridi. Strahovit orkan, ki je divjal včeraj zjutraj nad južno Florido, je zrušil 2000 hiš. Mesto Miami je poplavljen in železniška zveza pretrgana. Po zadnjih poročilih je katastrofa zavzela velike dimenzije. Dosedaj je zahtevala nesreča 2000 mrtvih, 9500 ranjenih, 100

2. predsednika, ki ga imenuje minister iz višjih uradnikov;
3. prisednika, ki ga izvoli osobje za dobo enega leta.

Ta komisija sodi večje prestopke vseh železničarjev, tako delavcev kot nastavljenec.

Bodoče naloge organizacije:

1. Zahteva komisijo iz 3 oseb, ki naj odločijo o vseh premetitvah in nastavitvah ter upokojitve osobja.

2. Skupno izvajanje 8-urnega delavnika.

3. Plače (zvišanje in znižanje) po draginji avtomatično.

4. Službeno obleko za vse osobje.

5. Vpeljavo medenih signalnih in zavornih naprav in moderniziranje železniških naprav sploh v interesu varnosti osobja.

Glavna zahteva pa je poleg gornjih, da se pravice, ki so z zakoni zagantirane, izvajajo in ne kršijo.

Ali niso zahteve bolgarskih železničarjev enake našim?

Ali se mi ne borimo za stalnost, za personalno komisijo, službeno obleko, zboljšanje plač itd.?

Ali ni iz tega naraven zaključek, da moramo zblížati in strniti naše vrste, delati po enotnih direktivah za doseg naših pravic?!

Otvoritev kongresa.

Pariz, 16. septembra.

Dne 15. septembra 1926 je bil pred zastopniki nad 2.000.000 organiziranih železničarjev, transportnih delavcev in mornarjev skoro celega sveta odprt kongres Internationalne transportne organizacije po predsedniku S. T. Cramp-u, predsedniku angleških in irskih železničar. organizacij.

Izmed francoskih železničarjev in transportnih organizacij je pozdravil kongres s. Budgare, ki je ugotovil, da francosko delavstvo ne pozna sovražstva proti tujcem in inozemcem ter sprejema vse delegate z odprtimi rokami kot svoje brate. Za tem je pozdravil kongres, predsednik internationalne tekstilnih delavcev in nato sekretar internationalne živilskih delavcev,

ki je povdaril, da je bila internacionalna živilskih delavcev prva, ki je sprejela v svojo sredino tudi ruske organizacije in da ne bo mirovala preje, dokler ne razširi svojega delokroga tudi na vse dele Amerike.

Pri otvoritvi so bili zastopani Francozi, Angleži, Irski, Švedski, Danci, Norvežani, Nemci, Avstrijci, Italijani, Jugoslavlani, Bolgari, Rumuni, Švicarji, Luksemburžani, Belgijci, Holandci, Španci, Čehi, Poljaki, Kanadci, Avstralci in Indijci.

Predsednik s. Cramp je izjavil:

»Velika čast je za mene, da predsedujem temu internacionalnemu kongresu, ki združuje nad dva milijona v najbolj važnih industrijskih panogah zaposlenih mož in žena. Transportni delavci spadajo povsod med najbolj odločne, energične in bojevne sodruge v mogočni vojski delavcev.

To je fakt ne samo v nacionalnem, ampak tudi v internacionalnem okviru, saj pridejo ravno transportni delavci v najbolj ozke stike z vsemi ostalimi skupami delavstva in so pri tem posredno izpostavljeni vsem konfliktom ostalih delavskih grup, v katere morajo večkrat poseči in v njih odločno nastopiti.

Po zadnjem internacionalnem kongresu v Hamburgu smo obdržali več specialnih konferenc za železničarje, cestne železničarje, pristaniške delavce, mornarje in železniške uradnike, ki so se pečale z vprašanji njih grup. Današnji kongres pa naj istotako obravnava skupne probleme, ki se tičejo interesov vseh grup transportnih in prometnih delavcev celega sveta.

Po mojem mišljenju bomo morali tudi v bodoče naše napore, da pridobimo za priključek tudi organizacije izven evropskih držav, kar najbolj nadaljevati. — Kapitalizem si je izbral za operacijsko polje cel svet. On ne pozna razlike vsled narodnosti ali barve. Delavski razred mora enako organizatorično objeti cel svet. Le tako bo mogel preprečiti evropskemu in ameriške-mu kapitalu, da ne bo mogel izrabiti milijone ljudskega materiala iz kulturno še nerazvitih držav v konkurenci proti boljše organiziranemu delavstvu Evrope in Amerike. — Istočasno se mora povdariti, da je čim bolj opustiti nacionalno politično ali

nacionalistično propagando. Delavstvo daljnega vzhoda, ki ravno sedaj vstopa v organizacije, se ne sme udrditi v napačni veri, da mu bo izključitev tujcev prinesla gospodarsko svobodo. Delavstvo iz zapadnih dežel je po grenkih izkustvih prišlo do prepričanja, da so domači izkoriščevalci enako ali še bolj grabežljivi kot tujci.

V Evropi vodi reakcija obupen boj proti nadaljnjemu prodiranju demokracije. Naši madžarski sodrugi nadaljujejo obupen boj proti brutalnosti in ukinitvi koalicijske svobode. V Italiji je brutalnost in ukinitje svobode združevanja skoro popolnoma uničila delavsko gibanje. Jasno je, da divja v teh državah reakcija najhujše proti transportnim delavcem, ker se zaveda, kakšnega pomena da so. I. T. F. je podvzela vse in bo v bodoče vse ukrenila, da pomore sodrugom v teh deželah. Ko je italijanski diktator izrazil željo, da obišče Anglijo, so izjavili angleški delavci, da bodo priredili proti njemu demonstracije in — Mussolini ni prišel. Apeliram na delavstvo vseh dežel, da po svojih najboljših močeh podpirajo delavce, ki se bore proti fašizmu in reakciji, kajti že uničenje demokracije v eni sami deželi, spodbuja kapitalizem celega sveta, da ugrabi zadnje svoboščine delavstvu povsod.

Castitam nemškimi sodrugom k načinu, s katerim so, kljub neznosnemu položaju, v katerega so vsled inflacije prišli, obdržali svoje organizacije. Prepričan sem, da bo njih gibanje vedno le napredovalo.

Nikakor ne smem pri tem izpustiti splošne stavke v Angliji. Težak je pri tem moj položaj, ker, dasi poznam vlogo železničarjev v splošni stavki, tu ne bom govoril kot Anglež, ampak kot predstavnik I. T. F. Smatram pa za svojo dolžnost in izreči imenom angleške sekcije I. T. F. zahvalo za internacionalno podporo, ki ste nam jo nudili v onih težkih dneh. Tekom cele splošne stavke sem bil dnevno v telefonski zvezi s s. Fimmenom, tako da je I. T. F. ukrenila vse mogoče za preprečitev dovoza premoga in drugega materiala v Anglijo. Sekretariat poroča, da izpeljana akcija ni bila tako uspešna, kakor bi morala biti. Pomisliti pa moramo, da se taka akcija ne da izsiliti in mi v Angliji od I. T. F.

tudi nismo več pričakovali. — Z ozirom na težave, ki nastajajo iz sedanjega položaja, sem mnenja, da je I. T. F. v vsem obdržala svoj dober glas, da je najbolj napredna in koristna organizacija.

Vedno bolj se potrjuje, da stoje transportni delavci v prvih vrstah gospodarskega boja ter upam, da bodo nacionalne in internacionalne organizacije prišle do spoznanja, da transportni delavci ne morejo poleg boja nositi še finančna bremena za splošno delavstvo. Ako se zahteva od I. T. F., da stopi v boj za interese drugih delavskih grup, se jo mora tudi finančno podpirati, ako se hoče, da bo pomoč res uspešna.

Obžalujem, da je Splošna mornarska organizacija Anglije prijavila svoj izstop. Mornarji so ena najvažnejših sekcij transportnega delavstva in brez njih je internacionalna nepopolna. Zato je nujno potrebno, da se podvzame vse, da bo izstopivša organizacija zopet pristopila nazaj.

Končno še ugotavljam, da moremo biti z delom internacionalne zadovoljni. Marsikateremu nepotrpežljivemu se bo zdelo, da napredujemo prepočasi; ampak če pomislimo, da je bilo pred 8 leti vsled nacionalnih predsodkov nemogoče obdržati tak kongres in da so se delavci takrat borili med seboj, vidimo velike napredke.

Nacionalni predsodki in tradicije so zelo trdožive. Vcepijo jih že otrokom in zato moramo ineti potrpljenje. Moramo se zediniti v glavnih bojnih vprašanjih, v malenkostih pa moramo biti potrpežljivi in pustiti posameznim gotovo svobodo. V enem glavnem vprašanju pa upam, da bo vladalo neomejeno soglasje in to je v vprašanju preprečitve bodočih vojn.

Internationalni delavski razred je zmogel, da prepreči vojno, kakor hitro se za to odloči.

Transportni delavci celega sveta imajo največ moči in sile za to in sleherni sekcija delavskega gibanja mora biti prepričana, da se delavstvu celega sveta ne more doprinesti večje pridobitve, kot da se za vedno naredi neškodljivega največjega sovražnika človeštva.

Sodrug! Sem prepričan, da bo naš kongres uspešno pospešil internacionalno solidarnost in da bo v tem vzgled celemu svetu. —

ladij je uničenih in 150 težko poškodovanih. Orkan na otoku Floridi, ki je divjal s hitrostjo 320 milj na uro, je trajal devet ur. Vsi kraji ob 60 milj dolgi cesti med mestoma Miami in West Palm Beachom so popolnoma razrušeni.

Knjižnica kulturno - prosvetnega oddelka Delavske zbornice. Kulturno-prosvetni odsek Delavske zbornice je otvoril v svojih prostorih, v Gradišču št. 2 knjižnico, pristopno za člane in članice vseh delavskih in nameščenjskih strokovnih in kulturnih organizacij, registriranih pri Delavski zbornici. Knjižnica je odprta vsak delavnik od pol 6. do 9. ure zvečer. Vstopnina s knjižnično izkaznico vred znaša Din 2.—. Knjige se izposojajo le osebno, za dobo 14-dni. Izposojnina za knjige do 100 strani znaša 25 para, za večje knjige 50 para, za vezane letnike revij i. p. pa Din 1.—. Kulturno-prosvetni odsek je določil tako nizko izposojnino zato, da bo lahko knjižnico obiskoval vsak delavec. Ob istih urah kakor knjižnica, je odprta tudi čitalnica.

Nemški parlamentarci v Jugoslaviji. Nemški poslanec von Lössch in njegovi tovariši, ki potujejo sedaj po Jugoslaviji, so se s svojega potovanja po Vojvodini vrnili v Beograd.

Vseslovanski zdravniški kongres se je vršil v nedeljo v Beogradu.

Poročilo o protestnih shodih v Hrastniku, Guštanju in Črni.

Protestna akcija radi postopanja TPD in vlade z rudarji, katero je uvedla Strokovna komisija s pomočjo Delavske zbornice, je tudi v Hrastniku, Guštanju in Črni nad vse lepo uspela. Na vseh treh shodih je poročal sodrug F. Svetek iz Ljubljane. Potek shodov je bil naslednji:

Hrastnik: Preteklo sredo, 8. t. m. se je vršil v rudarskem domu precej dobro obiskan shod, kateremu je predsedoval predsednik podružnice Zveze rudarjev Jugoslavije sodrug Verden, ki je v otvoritvenem govoru protestiral proti agitaciji nekaterih posameznikov (bernotovcev), ki so prigovarjali ljudem, naj ne gredo na shod, češ, da je to le strankarska agitacija Zveze rudarjev. Povdaril je, da je namenjen shod protestu radi postopanja vlade in TPD in da se na njem ne bo uganjala nobena strankarska agitacija, ker se tiče ta protest vsega delavstva. Da je pa Zveza rudarjev sama sklicala shod, je pa to vsled tega, ker je zadeva nujna, in bi pogajanja z drugimi organizacijami glede skupne prireditve akcije le zavlekla. Sodr. Verden je še kratko poročal o utisih, ki jih je dobila delegacija Zveze rudarjev, ki je skupno z zastopniki Delavske zbornice intervenirala v tej zadevi na vseh mero-dajnih mestih.

Nadaljni referat o stališču Strokovne komisije in Delavske zbornice glede tega vprašanja je podal sodr. F. Svetek, ki je obžaloval, da udeležba na shodu ni še lepša in da so smatrali nekateri, da je vendarle važnejše posetiti vaški praznik v sosednji vasi, kakor pa shod, ki ima obravnavati njihovo eksistenčno vprašanje. V enournem zelo stvarnem govoru je pojasnil sodr. Svetek bistvo spora med vlado in TPD ter pozval navzoče naj bodo pripravljeni na borbo, ker grozi nevarnost, da bodo posledice tega spora morali nositi rudarji.

K besedi se je priglasi tudi na shodu navzoči zastopnik NSS, ki je izjavil, da se narodno socialno delavstvo v polnem obsegu priključuje najostrejšemu protestu proti postopanju vlade in TPD.

Guštanj: Preteklo soboto, 11. t. m. se je vršil pri nas že dolgo ne tako dobro obiskan shod, na katerem je poročal o rudarskem vprašanju sodr. Svetek iz Ljubljane. V temperamentnem govoru je prikazal govornik škandalozno postopanje TPD in vlade napram rudarjem, ter pozval vse navzoče k živemu sodelovanju, da se ta velikanska krivica prepreči. K besedi so se priglasi tudi domači za-

upniki, ki so izrazili rudarjem svoje najtoplejše simpatije ter obljubili v imenu guštanskega proletarijata vso pomoč v tej akciji. Po lepem zaključnem govoru predsednika Schmiedhoferja je bil shod v najlepši harmoniji zaključen.

Črna. Protestni shod glede nečuvenga postopanja TPD in vlade nad rudarji trboveljskih revirjev, se je vršil pri nas preteklo nedeljo, 12. t. m. dopoldne v dvorani pri »Krucu«. Shod je otvoril in mu predsedoval s. Filip Mlinar, ki je podal besedo pomočevalcu sodr. Francu Svetku iz Ljubljane. Ta je v temeljitem referatu orisal razmere v trboveljskih rudnikih in osvetlil zakulisne borbe med TPD in vlado, katere stroške hoče obe naprtiti rudarjem. Govornikova izvajanja so žela med poslušalci veliko odobravanja in razni pritirajoči medklci so pokazali, da se črnski rudarji dobro zavedajo dolžnosti, ki jim veleva podpirati trboveljske rudarje v njihovi akciji.

Zlasti temeljit je bil zaključen del referata, kjer je odr. Svetek obravnaval vprašanje samopomoči delavskega razreda in povdaril glavna svojstva, ki jih je treba upoštevati pri gradnji delavskih organizacij. Z žgočim sarkazmom je temeljito oklestil nemarksistično pojmovanje razrednega boja onih grup, ki koncentrirajo vse svoje delovanje v blatenju in osebnih napadih.

Soglasno pritrjevanje cele dvorane je pokazalo navzočima zastopnikoma Bernotove grupe Leskovsku in Osetu, da je črnski proletarijat do grla sit medsebojnega boja, da hoče izmirjenja med brati in konstruktivnega dela za povzdigo pravic delovnega ljudstva.

Po govoru sodr. Svetka se je oglašil k besedi še Leskovšek, vendar se je vsled pozne ure in vsled nujnega odhoda sodr. Svetka shod zaključil. Zborovanje v Črni je pokazalo, da se časi temeljito izpreminjajo in da bodo žele uspehe le tiste delavske organizacije, ki stvarno delajo brez kričeče reklame.

Maribor.

Umor še vedno ni pojasnjen. Človeško žrtev je zahtevala orjunska veselica v Hotinji vasi pri Mariboru. Orjunaš Pečnik je postal žrtev pretepa. Mi smo to stvar razkrili in na vse strani izpraševali, tako državnega pravdnika, kot Orjunaše same, kdo ima tega človeka na vesti. Za kulisami so se mogle goditi čudne stvari. Nič nismo slišali o kakih aretacijah, nič o preiskavi in nič o krivicah. »Slovenec« zapiše včasih vest, da si je v Judokini neki vol nogo zlomil, sedaj pa, ko je padla človeška žrtev v naši neposredni bližini, nekako sumljivo molči. Ali ni to morda dogovorjena stvar med fašisti in klerikalci, ali ni ta reč morda tudi nekaj stala? Človek misli lahko najhujše nad tem misterioznim molkom vsega meščanskega časopisja. Oglasite se!

Na smrt so obsodili te dni pri mariborskem porotnem sodišču Ivana Markuzzi, njegovega brata in Mihaela Zemljica pa na dosmrtno ječo, Ano Markuzzi pa na tri leta ječe. Obsojeni so zanikali še po obsodbi vsako krivdo.

Vozite previdno! V našem uredništvu v Mariboru se je zgledalo nekaj žensk, ki so poročale, da je pretekli teden vozil neki poznani posestnik vinogradov s svojim motociklom po St. Peterski cesti s tako brzino in tako blizu njih, da jih je s kolesom obrusil in tako skoro vse po vrsti vrgel ob tla. Še bolj strogih kazni bo treba za to gospodo!

Predavanje o pomenu Esperanta. V četrtek, dne 23. septembra t. l. ob pol 8. uri zvečer se vrši v lokalih Ljudskega doma predavanje o pomembnem jeziku »Esperanto«. Predaval bo dr. Winterhalter. Zaupniki in funkcionarji strokovnih organizacij se pozivajo, da se tega važnega predavanja polnoštevilno udeležijo.

Strokovno tajništvo.

9. redna seja mestnega občinskega sveta mariborskega se vrši v sredo,

dne 22. septembra t. l. ob 17. uri v mestni posvetovalnici.

Preselitev mestnega fizikata (mestne zdravstvene uprave). Mestni fizikat mariborski se je dne 18. t. m. preselil iz sedanjih prostorov na magistratu v novozgrajeno občinsko

Iz delavskega sveta.

Cankarjev »Hlapec Jernej« izšel v angleščini. Cankarjev »Hlapec Jernej in njegova pravica«, prvo delo našega slavnega Cankarja, je izdal ameriški založnik v Chicagu v angleškem prevodu za ameriško čitajočo občinstvo.

Policija in deputiji streljali na tekstilne stavkarje. — Stavkarji v tovarni Manville - Jenkins kompanie v Ameriki so nameravali prirediti miren pohod mimo tovarne. V pohodu so bile tudi ženske, ker je v tovarni zaposlenih veliko delavk. Ko so se stavkajoči delavci približali mostu, so jim državni policaji in deputiji zaprli pot, češ, da ne smejo naprej, dasiravno so ceste javna lastnina. Delavcev je bilo osemnajst sto. Prvi so se ustavili, zadnji so prve porinili naprej, ker niso vedeli, kaj se od spredaj godi. V tem trenutku so pa državni policaji in deputiji izstrelili svoje samokrese in zadetih je bilo pet stavkarjev. Človeška kri je pričela močiti cestni tlak, prestrašeni delavci in delavke so pa bežali na vse strani. Nastala je panika.

Linčarski umori nad črnci se množe. — Vse kaže, da bo letos več oseb linčanih kot je bilo lani, kakor poroča Narodna zveza za povzdigo zamorskega ljudstva. Lani je bilo 18 linčarskih umorov, letos je pa že do zdaj bilo 20 linčanj. Med letošnjimi žrtvami sta tudi dva belopoltna, katerih lani ni bilo.

Velika nesreča v Leningradu. — Ruski parnik in nemški parnik sta trčila v Morskem kanalu in okrog sto oseb je utonilo. Med žrtvami je največ Rusov.

Velika nesreča v Rusiji. — Okrog 300 oseb je našlo smrt v morskem kanalu pri Leningradu predzadnjo nedeljo ponoči, ko je parnik »Burvestnik« treščil v megli ob pomol in se sesul. Nesrečniki so bili večinoma izletniki, ki so se vračali iz Kronštata domov v Leningrad; največ je bilo pristaničnih delavcev z družinami. Na parniku je bilo 583 oseb in od teh je bilo rešenih manj kot 300. Ker je bila večina izletnikov v kabinah, so bili kakor v pasti, ko se je parnik nagnil in pomoč je bila nemogoča; edino oni, ki so bili na krovu, so se rešili. Sovjetska vlada je imenovala dve komisiji, ki imata preiskati vzroke katastrofe in dognati, kdo je kriv. Ostra kazen čaka krivce, če so nesrečo zakrivil vsled zanikarnosti.

Nezadovoljnost v avstralski mornarici. V avstralski mornarici je zavladala velika nezadovoljnost med pomorščaki. Častniki prihajajo v avstralsko mornarico, ki so služili v britski mornarici. Ti oficirji ne delajo seveda nobene razlike med pomorščaki, ki so rojeni v Avstraliji. Avstralske mornarje obkledajo z raznimi imeni, kakoršne so bili vajeni dajati mornarjem, ko so služili v britski mornarici. Nekaj tednov nazaj je neki častnik vežbal rekrute v Melbourne. Pri tem je seveda ometal prednike rekrutov z blatom. Dejal je, da se na rokav rekrutov poznajo še odtisi okovov. Eden izmed rekrutov je pa stopil iz vrste in je povabil častnika z monoklom na boj s pestmi. Oficir je sprejel, tovariši avstralskega mornarja so pozdravili svojega tovariša in boj se je končal s posledico, da je rekrut dobro pretepel oficirja. Mornariške oblasti niso hotele poseči v afero. V avstralski mornarici so take razmere, da je 739 mornarjev od 800 izjavilo, ko je potekla njih sedemletna služba, da ne marajo služiti dalje. Oficirji iz britske mornarice mislijo, da z avstralskimi mornarji lahko tako ravna, kot so ravnali z mornarji v britski mornarici. Posledica tega mišljenja je ta, da jim gre zelo težka za rekrute.

poslopje v Frančiškanski ulici 8. Novi uradni prostori se nahajajo v I. nadstropju dvorišnega traka, dohod iz Frančiškanske ulice 8. — Naknadno glavno cepljenje proti kozam se vrši v času od 20. do 25. septembra že v novih prostorih.

Principi, prepričanja in značaji. Lewis, predsednik ameriške rudarske unije, je obtožil Fr. Farringtona, predsednika 12. rudarskega distrikta, da se je prodal baronom premoaga za 25.000 dol. letne plače. Farrington priznava, da je sprejel službo s to plačo in obratno obtožuje Lewisa, da poseduje skebske premogovnike in da je on kriv, da je unija izgubila 155.000 članov. Farrington je tudi rekel, kakor javljajo listi, da imajo rudarji previsoko plačo in da jim zadostuje 5 dolarjev dnevno. Oba, Lewis in Farrington, sta pristaša stare republikanske garde; oba sta nazadnjaka, oba verca in oba sovražita napredno misleče delavce, predvsem socialiste in komuniste. Take voditelje imajo siromašni rudarji v Ameriki.

Angleški izpor rudarjev vpliva na produkcijo premoaga v Illinoisu. Rudarji v Illinoisu delajo zdaj po nekaj več dni v tednu kot v pretečenih mesecih. John H. Walker, predsednik Illinoiske državne federacije, izjavlja, da se je to zgodilo zaradi tega, ker prihaja jesen in prične nakupovanje premoaga zaradi bližajoče se zime in ker so bili britski rudarji izprti že dne 1. maja. »Illinoiski premog ne odhaja na Angleško, da dela škodo britskim rudarjem, v koliko je to meni znano«, je rekel Walker, »toda premog se izvaž v Britanijo iz premogovnikov, ki so blizu atlantskega obrežja. Iz teh premogovnikov so preje kopali premog za potrebe na atlantišk. obrežju. Sedaj je illinoiski premog našel začasni trg na vzhodu.« Illinoiski rudarji so poslali britskim približno 30.000 dolarjev v pomoč.

Kamenev bodoči poslanik v Tokiju. Lev B. Kamenev, bivši komisar za trgovino, katerega mesto je nedavno zavzel Gruzijec Mikojan, bo — kakor se splošno govori — imenovan za sovjetskega poslanika na Japonskem. Sedanji poslanik bo premeščen iz Tokija v Moskvo, in sicer bo dobil važno mesto v komisarijatu za zunanje zadeve. Prijatelji Kameneva so prepričani, da bo Kamenev imenovanje sprejel, ker bo na ta način najlepšim potom se umaknil precej ostrim frakcijskim sporom, ki so se v veliki meri tikali njega, Gregorja Zinovjeva in par drugih voditeljev. V komunistični stranki ni nikakega razkola, pač pa se je zadnje leto bil boj med dvema strujama, namreč med zmerneži in skrajneži. Zmagovali so v tem notranjem boju zmerni komunisti.

Organiziranje žoltnih unij na Angleškem. Walter Citrine, tajnik britskega strokovnega unijskega kongresa, piše v strokovnem glasilu bombažnih delavcev, »Cotton Factory Times«, da hočejo britski podjetniki poizkusiti z žoltimi unijami. Citrine meni, da je veliko britskih podjetnikov, edkar je izbruhnila splošna stavka, mnenja, da se naj poizkusi z žoltimi unijami razbiti delavske strokovne organizacije. On meni, da je ta zvižan napad na organizirano delavstvo bolj nevaren, kot pa napadi s fronte. On imenuje žolte unije sleparsko sredstvo za gospodarsko in politično varanje delavcev. Oni, ki vstopijo v žolto unijo, po mnenju Citrina, vrše zaroto s podjetniki, preprečijo prizadevanje organiziranih delavcev za dosego višje mezd, krajšega delovnega in izboljšanja delavskega položaja v splošnem. Citrine naglašja, da je prepričan, da žolte unije ne bodo dočakale dolgega življenja med britskimi delavci.

